

به نام او که بهترین معلم است

در عصری که دستاوردهای دانش و فناوری به نحوی روزافزون حیات فردی و جمعی را دستخوش دگرگونی سریع و عمیق ساخته است، مجال برای سبک‌های آموزشی از نوع آزمون و خطا نیست. بسنده نمودن و تداوم شیوه‌های متعارف، نه صرفاً خطایی در فرآیند تعلیم و تربیت که در جا زدن در میدانی است که در آن با شتابی شگفت‌آور، رقیبان گوی سبقت را از ما می‌ربایند. این وضعیت را هشداری آگاه‌کننده می‌دانیم تا در نخستین مجال، فرصت طلبانه خود را با الزامات نوین آموزش با نگاه به آینده سازگار نماییم.

کیفی سازی آموزش و انتقال آن به حیات اجتماعی فراگیران را، رسالت اصیل و جان‌مایه اسلوب‌های نوین آموزش دانسته‌اند. در این بین، بار اصلی تحقق این دو رسالت، بی‌شک بر عهده معلمان توانمندی است که نه فقط به این ضروریات بنیادین واقفند که خود حامل و بلکه عامل آنند. اعتبار معلم به مثابه قوه محرک و پیشران میدان آموزش بگونه‌ای است که هیچ‌یک از مکاتب و مسلک‌های بشری قادر به ارائه جایگزین برای آن نبوده است. از همین روست که تازه‌ترین رویکردهای توسعه و پیشرفت، عنصر کارآمد و محوری راه، در تحقق آنچه توسعه پایدار و فراگیر نامیده شده، معلمانی توانمند و رشدیافته دانسته‌اند که بار اصلی آموزش را به مثابه قلب تپنده توسعه پایدار و همزمان پاسخگو به مطالبات متحول فراگیران بر دوش می‌کشند. رویکردهای نو، آموزش را به خلاف گذشته محدود به انتقال شماری تکنیک‌ها و شیوه‌های تدریس نمی‌دانند. از نگاه آنها آموزش امری اجتماعی است که با زندگی فردی و جمعی فراگیران درآمیخته و آموزش‌دهندگان و معلمان نیز بخشی از آنند.

در این بین آموزش علوم تجربی و به‌طور خاص دانش زیست‌شناسی نمی‌تواند برکنار از این تحولات باشد. در آمیختن دانش زیست‌شناسی با اصل حیات اجتماعی، در کنار ابداع و ترویج شاخه‌های نو از این دانش در قالب میان‌رشته‌ای‌ها، لزوم بازنگری جدی در اسلوب‌های آموزشی آن را یادآور می‌شود. این ضرورت با در نظر داشتن الزامات همسو شدن با حرکت جهانی توسعه پایدار و نقش دستاوردهای دانش زیست‌شناسی در رفع نیازهای بنیادی جامعه از یک سو؛ و اهتمام به توسعه دانش بومی در چارچوب اسناد بالادستی مانند سند تحول بنیادین آموزش و پرورش از سوی

دیگر، اهمیت توجه به تدوین برنامه درسی مطلوب و تربیت معلمان شایسته و آگاه به مرزهای دانش زیست‌شناسی را دوچندان می‌نماید. بی‌شک گام نهادن در چنین مسیری نیازمند شکل‌گیری گفتمانی نو در عرصه آموزش زیست‌شناسی شامل اجزای تشکیل‌دهنده آن اعم از مدیریت نظام آموزشی، محتوا و رسانه‌های آن، معلمان و شایستگی‌های ایشان، فراگیران و نیازهایشان، سبک‌های آموزشی و مهارتی و درنهایت ساختارهای نظام آموزش است. در چنین بستری است که «فصلنامه پژوهش در آموزش زیست‌شناسی» دانشگاه فرهنگیان با امید به آنکه نقشی هر چند کوچک در شکل‌گیری این گفتمان ایفا کند به همت مسئولان دانشگاه وارد میدان شده است. اگر چه نوپایی مجله همسنگ با نوپایی اصل رشته آموزش زیست‌شناسی در ایران است؛ اما پشتگرمی دست‌اندارکاران به دانش‌انباشته و تجربه‌اندوخته معلمان و استادان، چشم‌اندازی روشن برای تلاشی اثربخش را پیش روی ایشان ترسیم کرده است.

فصلنامه خود را مقید به تلاش برای تحقق این اهداف و برنامه‌ها می‌داند: ارتقا و بروز رسانی دانش زیست‌شناسی در کشور با کمک به شکل‌گیری گفتمانی نو در آموزش زیست‌شناسی، کمک به رفع کاستی‌های نظام آموزش زیست‌شناسی از طریق آسیب‌شناسی، تبیین و انتقال تازه‌ترین یافته‌های آموزش کارآمد زیست‌شناسی به فراگیران، کمک به خودبستگی و ارتقاءیابی دانشی و آموزشی دبیران زیست‌شناسی، فراهم‌سازی بستری مناسب برای اشتراک‌گذاری و دسترسی به تازه‌ترین تجارب زیسته معلمان و استادان بومی و غیر بومی در قالب انتشار مقالات و گزارش‌های علمی - آموزشی تالیفی (یا ترجمه) که در اولویت نیاز دبیران زیست‌شناسی و فراگیران سراسر کشور قرار دارد.

«فصلنامه پژوهش در آموزش زیست‌شناسی» مشخصاً آمادگی خود را برای انتشار یافته‌های علمی - پژوهشی استادان، دانشجویان و پژوهشگران در زمینه‌ی روش‌ها و فنون آموزش‌های نوین زیست‌شناسی، تحلیل محتوای مواد و رسانه‌های آموزش زیست‌شناسی، فناوری در آموزش زیست‌شناسی، مطالعات تطبیقی در آموزش زیست‌شناسی، بیان تجربه‌های زیسته در آموزش زیست‌شناسی، تعامل آموزش زیست‌شناسی با حوزه‌های پر اهمیت همچون توسعه پایدار، مخاطرات محیطی، امنیت محیطی، حیات جمعی اجتماعی، اشتغال و کارآفرینی، آینده آموزش زیست‌شناسی و سایر محورهای مرتبط اعلام می‌دارد.

امید است استادان، پژوهشگران، دبیران و دانشجو-معلمان زیست‌شناسی سراسر کشور، فصلنامه را در تحقق بیشتر و بهتر اهداف آن یاری نمایند.

زهرا زارع